

El cercle virtuós del residu

Un model de contenidors amb un sistema de control d'ompliment, controls d'incendi, d'insonorització i control d'accés per fer més sostenible el procés de recollida de residus sòlids a les ciutats.

Reduir un 15% la generació de deixalles, reciclar el 60% dels residus i emetre un 30% menys de CO2 a l'atmosfera abans del 2020. És el repte català per a un futur més net, una camí que la Generalitat ha traçat al PRECAT20, amb un centenar de mesures per aconseguir-ho. Passar de veure el residu com un problema per veure'l com una oportunitat és la clau de l'èxit.

La consciència social per la cura del medi ambient i el consum de recursos, l'estalvi energètic o la reutilització de productes ha crescut moltíssim en els darrers anys, en part pels efectes de la crisi econòmica, però sobretot perquè s'han recollit els fruits de tota una feina de gestió, planificació i informació sobre el tractament dels residus que a Catalunya va començar l'any 1993 amb la primera llei reguladora de residus. Avui, dues dècades després, toca fer balanç i actualitzar la gestió per fer-la encara més eficaç i sostenible,

perquè el temps corre en contra de la natura i els recursos cada vegada són més escassos. La Unió Europea també marca aquest camí amb la seva normativa, clarament enfocada a l'economia circular, en la qual, quan un producte arriba al final de la seva vida útil, no se'l tracta com si fos un problema que cal eliminar, sinó com una matèria primera per crear un nou producte. Partint sempre de la premissa que cal generar el mínim nombre de residus possible, l'economia circular busca maximitzar la valorització material dels residus per convertir-los en recursos. És un canvi

conceptual en les polítiques de residus que han fet molts països en dues dècades, i que s'adapta ara a una nova etapa. A partir d'una realitat on els residus no eren més que una qüestió incòmoda que s'havia d'amagar, es va passar a una actitud plenament conscient amb el conegut lema de les tres R (la reducció, reutilització i reciclatge), fins que ara es fa un salt més amb el concepte d'economia circular un residu, una oportunitat.

Tot s'aprofita. Sabieu que de 40 ampolles de plàstic en surt material per fer un jersei polar? O que amb 80 llaunes de refresc es construeix una llanta per a la bicicleta? Aquest és el canvi de xip: prevenir els efectes més nocius i indesitjables dels residus sobre el nostre entorn, però promoure el valor del residu com a recurs per a la producció de materials que es poden integrar novament en els processos de producció per tal d'avançar efectivament cap a una economia circular. Aquest gir en la política de gestió i tractament de residus, que recull l'estratègia PRECAT20 en què la Generalitat de Catalunya estableix un centenar d'actuacions per tal de garantir un futur més verd per al país, té també un impacte directe positiu sobre l'economia perquè obre tot un ventall d'oportunitats laborals i de negoci.

No és pas fer volar coloms, ja és una realitat, perquè a Catalunya comptem amb més de 900 empreses dedicades a la gestió de residus, que generen el 6% del PIB català i han creat 28.000 llocs de treball. De fet, per cada 10.000 tones de residus que es recuperen, es crea un potencial de generació de 250 llocs de treball, per comptes de la trentena que es requereixen si s'incineren, o els 10 si van al dipòsit controlat. Així mateix, per cada 10.000 tones que evitem que vagin a incineració o dipòsit controlat, obtenim un estalvi de 2.000.000 d'euros. Si reciclem correctament, les compensacions econòmiques que reben els municipis pel cànon de residus i pels ingressos dels sistemes integrats de gestió són més grans, i fabricar

Visita d'un grup d'escolars a una planta de triatge, on aprenen el procés que fa un producte des que el llencem fins que es pot reciclar.

productes reciclats consumeix entre un 40% i un 60% menys d'energia. D'altra banda, el reciclatge va evitar el 2013 a Catalunya l'emissió a l'atmosfera de CO2 equivalent a 400.000 cotxes recorrent 10.000 quilòmetres, i per cada tona de paper reciclat estalviem 26.500 litres d'aigua. Segons el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA), el mercat mundial dels residus, des de la recollida fins al reciclatge, s'estima en 410.000 milions d'euros. Unes xifres que no deixen opció al dubte sobre els avantatges de reciclar per a la societat. Però no cal anar a les grans magnituds, cadascú de nosaltres des de casa seva pot contribuir-hi. Més enllà de separar correctament els residus, hi ha gestos quotidians de gran valor, com ara guardar el menjar a la nevera en carmanyoles per comptes de tapar-lo amb paper film o de plata i optar per ampolles de vidre que puguem reomplir i no pas de plàstic. També estalviarem i generarem menys residus si comprem envasos familiars –sempre que no caduquin aviat– per comptes de productes individuals, que acostumen a ser proporcionalment més cars. I, és clar, intercanviar o vendre els objectes que ja no utilitzem i que poden tenir una segona vida sense haver d'anar a

parar al contenidor o al fons de l'armari, o empecar-nos la manera de reparar o restaurar un objecte.

A casa nostra disposem de totes les eines necessàries per reciclar, des dels contenidors de colors –famosos per les campanyes informatives de l'Agència de Residus de Catalunya– fins a la recollida porta a porta d'alguns municipis, les plantes de triatge i reciclatge i les deixalleries fixes o mòbils, que recullen residus especials com ara fluorescents, bombetes, bateries de cotxe, radiografies o aparells electrònics, ferralla i fusta de petites dimensions que no podem abocar en cap dels cinc contenidors. Al web www.residuonvas.cat es poden consultar els horaris i les ubicacions de totes les deixalleries catalanes. Per exemple, sabieu que l'oli de cuina que podeu dur a la deixalleria es transforma en sabó, pintura o biodièsel?

El camí està traçat. A Catalunya s'han posat les bases per fer el salt cap a estratègies que disminueixin de manera clara l'abocament de residus i per obtenir, al final, un retorn a la cadena productiva de tot allò que ara donem per perdut perquè no li trobem utilitat, i el pla PRECAT20 marca el camí que cal seguir i posa xifres a un repte que cal assolir abans del 2020. Reduir un 15%

la generació de deixalles, reciclar el 60% dels residus –actualment, reciclem el 40% dels residus generats– i emetre un 30% menys de CO2 a l'atmosfera.

L'estratègia de l'Agència de Residus de Catalunya per als propers anys s'estructura en 10 objectius que es despleguen en un centenar d'operatius i gairebé 150 actuacions, que han estat elaborades després d'un procés de participació del món local, de les empreses, les associacions, els sindicats, els col·legis professionals i la ciutadania en general. Els eixos principals del PRECAT20 són potenciar la gestió dels residus com a recurs, contribuir a la lluita contra el canvi climàtic i protegir el sòl com a medi bàsic i no renovable. Però el 2020 és a tocar, i també calia posar la mirada en el llarg termini. En aquest sentit, el pla estratègic pretén que el 2050 els residus generats tinguin assegurada la valorització. És a dir, que tot allò que hagi arribat a la fi de la seva vida útil pugui tenir una altra funció o bé pugui ser reciclat. Són reptes ambiciosos que requereixen la implicació de la indústria, de l'administració i també de la ciutadania, una peça clau per fer de Catalunya un referent en sostenibilitat i un lloc millor per viure-hi.

Gemma Aguilera